

Czy istnieje związek autyzmu z płcią?

[lekarz Anna Zofia Antosik](#) 03.01.2010

Związek zachorowania na autyzm z płcią od dawna stanowi przedmiot intensywnych badań naukowych. Wraz z upływem czasu pogłębia się nasza wiedza dotycząca genetycznego podłoża choroby, wciąż pojawiają się jednak nowe pytania. Jedną podstawowych kwestii spornych jest ustalenie czy za autyzm u kobiet i u mężczyzn odpowiadają te same geny.

Dlaczego chłopcy chorują częściej?

Fakt, że chłopcy zapadają na autyzm 4-krotnie, a według najnowszych szacunków prawie 6-krotnie częściej niż dziewczęta, od lat budzi zastanowienie. Pomimo wielu prób ustalenia podłoża choroby wciąż nie jesteśmy w stanie wyodrębnić jednego czynnika odpowiedzialnego za wystąpienie autyzmu. **Zdaniem części lekarzy przyczyn należy upatrywać w skażeniu środowiska, stosowaniu antybiotyków czy szczepionek.** Hipotezy te nie wyjaśniają jednak w żadnym stopniu różnic w zapadalności u chłopców i dziewczynek, nie tłumaczą również odmienności w przebiegu choroby u obu płci, dlatego też coraz częściej bywają podawane w wątpliwość.

Winne są geny

W związku z wynikami ostatnich badań naukowcy doszli do wniosku, że czynnikiem determinującym wystąpienie autyzmu są geny. Wyniki badań wskazują, że nie ma jednego genu autyzmu, istnieje natomiast cała grupa genów, których posiadanie może oznaczać zwiększoną podatność na wystąpienie choroby. Szczególnie wnikliwej analizie poddawane są **geny na chromosomach 7, 3, 4 i 11.** Doniesienia naukowe sugerują, że inne grupy genów są odpowiedzialne za wystąpienie autyzmu wczesnodziecięcego, inne zaś – za wystąpienie choroby na późniejszym etapie rozwojowym.

Inne geny powodują autyzm u chłopców, a inne u dziewczynek

Badania prowadzone w USA w rodzinach posiadających więcej niż jedno dziecko dotknięte autyzmem dostarczają wielu nowych danych odnośnie do biologicznego podłoża autyzmu. O zakresie badań może świadczyć fakt, że odkryto 6 głównych genów, których posiadanie przejawia się wystąpieniem ciężkiej postaci choroby, i około 20 genów związanych wystąpieniem łagodniejszej postaci zaburzenia. Zgodnie z modelem genetycznym do wystąpienia autyzmu u kobiety konieczne jest posiadanie większej liczby genów ryzyka niż u mężczyzn. Tłumaczyłoby to różnice w zapadalności na autyzm u obu płci oraz fakt, że u dziewcząt częściej występuje ciężka postać zaburzenia.

Płeć a przebieg choroby

Różnice w zachorowalności na autyzm u chłopców i dziewcząt są bardzo znaczne, jednak dotyczą one jedynie lżejszych postaci choroby. W przypadku **ciężkiego autyzmu** proporcje między kobietami a mężczyznami się wyrównują. Gdy porównamy liczbę przypadków o bardzo znacznym stopniu upośledzenia, okazuje się, że stosunek obu płci do siebie wynosi 1:1. Istotne w rozważaniach dotyczących autyzmu jest również to, że gdy porównamy chłopców i dziewczęta o takim samym ilorazie inteligencji, okazuje się, że w przypadku kobiet taki sam IQ koreluje z głębszym upośledzeniem funkcji językowych, umiejętności społecznych i komunikacji. Inne bywa również spektrum objawów prezentowanych u obu płci, np. można zaobserwować, że u dziewcząt rzadziej występują stereotypie ruchowe. Co ciekawe, **w przypadku kobiet częściej niż u mężczyzn zdarza się bardzo późna diagnoza**, postawiona dopiero w wieku dorosłym. Dotyczy to zwłaszcza bardzo łagodnie przebiegających postaci choroby i ma związek z tym, że dziewczęta wykazują większe zdolności adaptacyjne do wymogów otoczenia, a ich zachowanie, np. wycofanie i niechęć do kontaktów społecznych, częściej jest interpretowane jako nieśmiałość.

A może winowajcą jest kadheryna 10 (CDH 10)?

Ostatnio świat obieżyły entuzjastyczne doniesienia dotyczące wykrycia na chromosomie 5 genu związanego z upośledzeniem mowy oraz niewłaściwym interpretowaniem zachowań społecznych. Zachwyty te wydają się jednak mocno przedwczesne. Musimy pamiętać, że pomiędzy znalezieniem genu, określeniem jego roli i zakresu współdziałania z innymi genami do ustalenia właściwego leczenia jest jeszcze długa droga i jakkolwiek nasza wiedza dotycząca autyzmu i jego płci jest coraz obszerniejsza, to coraz więcej jest też pojawiających się po drodze znaków zapytania.